

**Remissvar över uppdraget:
Arlanda flygplats – en plan för framtiden**

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (KSA) redovisar i följande sina synpunkter:

Sammanfattning

- KSA konstaterar att remissen Arlanda flygplats – en plan för framtiden har ett tydligt övergripande näringspolitiskt och kommersiellt fokus. Det samhällsviktiga flyget och beredskapsperspektivet nämns endast.
- KSA välkomnar förslaget att ge ett gemensamt uppdrag till flera myndigheter, bland annat Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), tillsammans med berörda aktörer analysera behovet av tillgänglighet och redundans utifrån ett beredskaps- och totalförsvarsperspektiv. KSA föreslår dock att uppdraget breddas till luftfart och flygplatser även utanför Stockholmsområdet.
- KSA tar inte ställning till förslaget att samla kommersiellt allmänflyg och samhällsviktigt flyg på ett gemensamt område vid Arlanda flygplats. Däremot anser KSA att det, oavsett områdesindelning, är viktigt att säkra för ambulansflyget specifika behov såsom möjlighet till omlastning i hangar mellan vägambulans och flygplan, därtill kort och säker anslutning för anslutande fordon.
- KSA instämmer i förslaget att flygplatsen bör anpassas för att klara klimatförändringar och ökade väderrelaterade problem.
- KSA instämmer i att regeringen bör säkerställa en fortsatt modernisering av det svenska luftrummet samt att ansvaret för den långsiktiga utvecklingen av detsamma bör tydliggöras.
- KSA instämmer i förslaget att säkra flygtrafiken på samhällsviktiga inrikes flyglinjer.
- KSA instämmer i behovet att på olika sätt bidra till aktiviteter för att minska flygets klimatavtryck.
- KSA instämmer i målsättningen att Bromma enbart används för fossilfritt flyg, dock med möjlighet till undantag.

Remissynpunkter

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg ser positivt på att regeringen fortsätter utredningarna kring flygplatsernas framtida utveckling. Pandemin har tydligt visat på behovet av att säkerställa en hållbar infrastruktur för samhällsviktigt flyg och behovet av att ett större antal flygplatser bör utses till beredskapsflygplatser för att säkerställa flygets närhet till exempelvis sjukhus. Svenskt ambulansflyg bedriver samhällsviktig verksamhet dygnet runt året runt, innefattande hela spektrat från akuta till planerade transporter till högre vårdnivå där tidsaspekten är avgörande för överlevnad till transporter från högre till lägre vårdnivå för fortsatt vård i patientens hemregion men också transport av organ eller specialistkompetens. Ambulansflyget är en del av ett system där växling utan tidsfördröjning mellan olika transportslag är avgörande, exempelvis vägburen ambulans, ambulanshelikopter eller taxi.

- KSA välkomnar förslaget att ge ett gemensamt uppdrag till flera myndigheter, bland annat Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), att tillsammans med berörda aktörer analysera behovet av tillgänglighet och redundans utifrån ett beredskaps- och totalförsvarsperspektiv.

I tillägg föreslår KSA att uppdraget breddas till luftfart och flygplatser även utanför Stockholmsområdet.

- När det gäller förslaget om att samla kommersiellt allmänflyg och samhällsviktigt flyg på ett område vid Arlanda flygplats för att säkerställa effektiva förutsättningar tar KSA inte ställning till förslaget.

Däremot anser KSA att det, oavsett områdesindelning, är viktigt att säkra för ambulansflyget specifika behov såsom möjlighet till omlastning i hangar mellan vägambulans och flygplan, därtill kort och säker anslutning för anslutande fordon.

- KSA instämmer i förslaget att flygplatsen bör anpassas för att klara klimatförändringar och ökade väderrelaterade problem.

KSA har en flygplansflotta som klarar utmanande förhållanden och arbetar kontinuerligt med tillståndsprocesser för att klara att operera under olika omständigheter. För att nyttja de funktionerna för samhällsviktig verksamhet har KSA behov av att flygplatsen anpassas för att minimera väder- och klimatpåverkan.

- KSA instämmer i att regeringen bör säkerställa en fortsatt modernisering av det svenska luftrummet samt att ansvaret för den långsiktiga utvecklingen av detsamma bör tydliggöras.
- KSA instämmer i förslaget att säkra flygtrafiken på samhällsviktiga inrikes flyglinjer.

Många av KSA:s medarbetare har bostadsort på annan ort än baserna. För att möjliggöra fortsatt arbetspendling är frågan av stor vikt för KSA. KSA anser det viktigt att avtalen tecknas över längre tid för att underlätta långsiktig personalförsörjning inom svenskt ambulansflyg.

- KSA välkomnar åtgärder som ger utökade möjligheter till kollektivt resande till och från flygplatsen.
- KSA instämmer i behovet att på olika sätt bidra till aktiviteter för att minska flygets klimatavtryck och instämmer även i målsättningen att Bromma anbart används för fossilfritt flyg dock med möjlighet till undantag.

KSA:s ambition är att bidra till utvecklingen av fossilfria flyg. Bromma är i dagsläget en viktig flygplats för ambulansflyget med dess närhet till sjukhus belägna i centrala Stockholm och i dess södra förort. Vid händelse av att omställningen till fossilfritt flyg inte kunnat genomföras anser KSA det viktigt att samhällsviktig flygverksamhet undantas från ett absolut krav om fossilfritt flyg.

- Snabba och säkra vägtransporter behöver säkras mellan Arlanda och Stockholm och, vid en nedläggning av Bromma Airport, även till sjukhus i Stockholms södra delar, exempelvis för transport av akut sjuka patienter, specialteam och organtransporter. Att remissen påtalar att ökad trängsel är att förvänta på E4 mellan Stockholm och Arlanda enligt 5.8.2 är oroande för anslutande vägtransport till ambulansflyget.
- Det är viktigt att KSA även fortsättningsvis garanteras högsta prioritet vid tidskritiska uppdrag. Hur det behovet tillgodoses tar KSA inte ställning till och därmed inte heller till behovet av ytterligare rullbana.
- KSA har förståelse för behovet av differentiering av flygplansavgifter för det kommersiella flyget, beroende på tid på dygnet, trängsel i luftrummet, storlek på flygplan och miljöaspekter,

KSA föreslår att det samhällsviktiga flyget undantas från differentiering och att Swedavia såväl som beredskapsflygplatser hittar modeller för en enhetligt avgiftmodell. Ambulansflyget har naturlig oregelbundenhet då det är tidpunkten för när patienter blir sjuka samt det svenska sjukvårdssystemets behov som styr tid och plats för uppdraget. En enhetlig avgiftsmodell skulle bidra till förutsägbarhet gällande avgifter och kostnader. Dessutom föreslår KSA att det samhällsviktiga flyget undantas från Swedavias avkastningskrav.

- KSA välkomnar förslaget att ge ett gemensamt uppdrag till flera myndigheter, bland annat Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), att tillsammans med berörda aktörer analysera behovet av tillgänglighet och redundans utifrån ett beredskaps- och totalförsvarsperspektiv. KSA ser sig själva som en viktig berörd aktör i ett sådant fortsatt arbete.
- KSA önskar tydlighet från uppdragsgivande myndighet i vad uppdraget att vara Beredskapsflygplats innebär, exempelvis villkor avseende öppethållande, räddningstjänst och avgifter härför.

KSA föreslår att ansvaret för öppning av beredskapsflygplatser dygnet runt, året runt får en lösning där KSA har förutsättningar för, och är beredd att ta ett operativt ansvar om uppdrag ges.

- Ur KSA:s perspektiv bör fler flygplatser pekas ut som beredskapsflygplatser, exempelvis de med närhet till sjukhus enligt tidigare inlämnad remiss och för alternativa landningsmöjligheter exempelvis vid låga siktvärden.

Bakgrund

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg bildades 2016 av Sveriges samtliga regioner för att bedriva nationellt ambulansflyg med sex flygplan och baser vid tre flygplatser: Umeå, Arlanda och Landvetter. Verksamheten är sedan februari 2022 i operativ drift vid alla tre baser. Samtliga flygrörelser samordnas från koordineringscentral, öppen dygnet runt med placering i Umeå. Verksamheten har successivt genomgått en uppstartsfas och utför uppdrag i enlighet med bedömt sjuktransportbehov omfattande omkring 6000 flygtimmar på årsbasis. Utöver det genomförs ett antal flygningar kopplade till verksamheten för exempelvis service, omfördelning av bemanning och behov av förstärkning på annan bas. Arlanda är ett viktigt nav för ambulansflyget med sin närhet till flera stora universitetssjukhus och specialistsjukvård för hela Sveriges behov. Specialistsjukvården förväntas att öka i sin specialisering med ökad nationell lokalisering, och därmed en förväntad ökning av ambulanstransport med flygplan.

Då Arlanda utgör en av baserna är den viktig del för vår direkt operativa verksamhet men även som nav för medarbetare inom organisationen för transporter till och från arbetet samt i tjänsten.

Umeå 2022-10-26

Ola Karlsson
Styrelseordförande

Anna Alm Andersson
Förbundsdirektör